

Předpláči se

Pro Prahu: celoročně 5
zl., půlletně 2 zl. 50 kr.,
čtvrtletně 1 zl. 25 kr.
Pro venkov: celoročně
5 zl. 60 kr., půlletně 2 zl.
80 kr., čtvrtletně zl. 1.40
Jednotlivá čísla prodá-
vají se po 12 kr.
jednotlivé přílohy hud.
po 50 kr.,
Za inseráty se platí mimo
kolek pouze 2 kr. za řá-
dek drobného písma.

DALIBOR.

Časopis

Jen frankované listy
přijímají se.
Rukopisy redakci zasláné
nevracejí se.

Předplatné přijímá admi-
nistrace v č. 147-I.
(Karlova ulice.)

Dopisy týkající se redakce
buďtež zaslány franko
p. dru Ludevítovi Pro-
cházkovi do č. 9
v Ječné ulici.

věnovaný zájmu světské i církevní hudby a zpěváckých spolků českoslov., zároveň pak
organ „Maticе hudební“

s četnými přílohami hudebními.

Redaktor:

Dr. Ludevít Procházka.

Vychází každou sobotu.

Majitel:

Emanuel Starý.

Památné dni hudební.

1. března 1786 † Frant. Benda, výt. housl. a skladatel — v Postupíně.
- " " 1809 † Jan Bedř. Albrechtsberger, theoret. hudebník — ve Vídni.
- " " 1833 nar. Jan Brahm, pian. a skl. — v Altoně.
8. " 1869 † Hektor Berlioz, slov. skl. a spis. hud. — v Paříži.
- " " 1870 I. provoz Šeborovy opery „Blanka“ — v Praze.
9. " 1737 nar. Jos. Mysliveček (Venatorin), skl. op. — v Praze.
- " " 1827 I. prov. Beethovenovy IX. symfonie — v Praze.
4. " 1856 † Fr. Blatt, prof. klarietu na konserv. — v Praze.
- " " 1860 † Fr. Weisz, prof. trubky na konserv. — v Praze.
- " " 1868 I. prov. opery „Hamlet“ Ambr. Thomase — v Paříži.
10. " 1760 nar. Reuget de l'Isle, básník „Marseillais“ v Lons le Saulnier.
- " " 1876 † Hyn. Mošeles, pian. a skladatel v Lipsku (nar. 1794 v Praze.)
11. " 1824 I. prov. Webrovy zpěv. „Euryanthe“ — v Praze.
- " " 1831 † Jos. Kolovský, sklad. ruský — v Petrohradě.
12. " 1833 † Fr. J. Anderle, znamenitý samouk český na houslích —
v Uhrách (zavraždil se v šílenství).
- " " 1865 † J. Wagner, prof. cella na konserv. — v Praze.
13. " 1797 I. provoz. Cherubiniho zpěv. „Medea“ — v Paříži.

Několik praktických pokynutí o tvo- ření „krásného tonu“, o vokalisaci a o vyvinutí hlasu.

(Pokračování.)

Jak již zmíněno, rozpadá se každý hlas do ji-
stých, přírodou vytknutých oddílů („rejstříků), kteréž
původně rozdílnou povahou zvuku svého dosti ná-
padně sluchu se označují. Největším jest ovšem roz-
díl povahy zvukové mezi tak zvaným hlasem „prs-
ním“ („Bruststimme“) a „falsetovým“ (také
„fistulí“ zvaným — „Falsett, Fistel“), jehož původ dle
nejnovějších výskumů fyziologických spočívá v tom,
že při hlasu prsním zachvívají se hlasivky celé, při
falsetu pak toliko v krajích svých.*) Avšak při mno-
hých hlasech (zejména při „altových“ a „basových“,
též i dosti často při „mezzosopranech“ a „barytonech“)
lze ještě velmi pohodlně rozeznati poněkud podobný
rozdíl mezi nejhlubším oddílem prsního hlasu (tak
zvaným „hlubokým rejstříkem prsním“ =
„tiefes Brustregister“)**) a ostatním jeho obje-
mem,

*) Starší theorie tvrdila právě opak toho.

***) Julius Stockhausen velmi trefně přirovnává zvuk „hlu-
bokeho prsního rejstříku“ altového hře na *g*-struně na
houslích.

kdežto při jiných hlasech opět (zejména při mnohých
„sopranech“ a „tenorech“) v celém objemu „prsního
hlasu“ marně jakési stopy oddílů takových hledáme.)*
„Falset“ sám pak dosti zdatelně dělí se opět na
dva rejstříky, z nichž vyššímu ne zcela bez práva
dáno jméno „hlasu hlavového“ („Kopfstimme,
Kopfreister.“)**)

Dobře cvičenému pěvci není pak nikterak obtíž-
ným ani škodným, v celém objemu hlasu ve všech
rejstříkách zpívatí buď „plným hlasem“ (čili tak
zvaným „otevřeným tonem“) buď „hlasem
krytým“, jehož nejjemnější upotřebení nazývá se
„polohlasem“ („mezza-voce“, někdy též „sotto
voce“) ovšem že jen při dokonalé umělecké doved-
nosti a rozumně střídající šetrnosti, nač mnozí po-
někud méně dovední pěvci a učitelové zdají se za-
pomínat, zrazují-li s hrůzou užívání „otevřeného tonu“
ve vyšší poloze prsního hlasu, čímž však vždy jen
míní ono, ovšem méně šetrné, bolestně násilné vyrá-
žení hlasu „plnými plícemi“, jaké bohužel tak často
slyšíme od pěvců ještě méně dovedných.

Většina spisovatelů o tomto předmětu jednajících
jaksi úzkostlivě se vyhýbá každému důkladnějšímu
objasnění pojmů: „plný hlas“ čili „otevřený ton“

*) Nehrlich „vyšší rejstřík prsní“ (pravidelně asi oktavu
obsahující) dělí opět na dva rejstříky (vždy po 4 tonech), jež
nazývá „nižším“ a „vyšším rejstříkem středním“ („tieferes
und höheres Mittelregister“), kdežto Weiss naproti tomu při
všech hlasech v celém objemu „prsního hlasu“ nechce znáti
přazádných přirozených oddílů; většina praktických učitelů
drží se však našeho rozdělení, což ovšem samo o sobě ještě
by o pravosti jeho neklamně nesvědčilo.

**) Působí totiž zpívání v rejstříku tomto (zvukem svým
více již jakýs „hudební nástroj“ připomínající) zpravidla
zcela zvláštní pocit, tak asi, jako by vzduchový proud z hrdla
přímo do lebky vystupoval, ač jako při zpěvu v jiných reji-
střících dosti zdatelně v předu úst na tvrdé patro naráží.
O tak často doporučovaném (zvláště damám) „krytém tonu“
ve vyšší poloze „prsního hlasu“, jež někteří učitelové — sám
bůh ví, z jakých důvodů — taktéž nazývají „hlasem hlavovým“
později ještě několik upřímných slov promluví.

(neznám výrazu vhodnějšího) a „polohlas“ čili „krytý ton;“ a přec jest určité rozeznání a vhodné upotřebení jich pro každého pěvce nesmírně důležitým. Že pak i v dalším průběhu pojednání našeho ještě častěji podstatného rozdílu toho dotýkati se musím, chci se o to pokusiti, bych jej již teď, krátce sice, však co nejurčitěji a nejpochoptelněji vylíčil.

Jest patrné, že všechny přípravy a pomůcky k docílení „krásného tonu“ směřují zároveň též k tomu, aby i hmotný výsledek vynaloženého úsilí byl poměrně co možná největší, t. j. aby ton byl co možná nejsilnější a nejvolnější, tedy: „krásný ton o t e v ř e n ý;“ a možno-li o takovém tonu právem říci, že se zdá „jako by nějaké struně už před samými zuby byl vylouzen“, tož „krytý ton polohlasu“ zaznívá tak, jako by na povstával uvnitř úst za zuby. Čili srozumitelněji řečeno: „otevřený ton“ vyslovujem před zuby, „krytý“ za zuby; t. j. proud vzduchový při „krytém tonu“ naráží o něco zadněji na patro než při „tonu otevřeném“, ne však o tolik aby povstati mohl „přízvuk patrový.“ Z toho skoro samo sebou vyplývá, že „krytý ton“ žádá otevření úst o něco menší a proud vzduchový o něco slabší, za to však měkkost rtů a svalů lícních značně ještě větší než obyčejný „ton otevřený.“ Přidám-li ještě, že brada při „krytém tonu“ jest silně do zadu vtažena, tak že svrchní čelist značně přechnívá, pověděl jsem snad již všecko, co se vůbec o tom pověditi dá. Předce však musím ještě doložiti, že „krytý ton“ tak dobře jest schopen sesílení jako „otevřený“ seslabení, což bývá pramenem nejpodivnějších a nejškodnějších nedorozumění. (Pokrač.)

Astorga.

(F. B.)

Emanuel di Astorga byl jedním z nejproslavenějších vlášských pěvců a skladatelů první polovice 18. století.*) Nejen jeho skladby, naskrze rázu ohnivého, nesou na sobě ráz romantický, ale i sám tvůrce jich neméně byl romantickým zjevem, hlavně podivným, neblahým, a předce poezie plným svým osudem.

Poprvé setkáváme se s Astorgou co s jinochem dvacetiletým, plným živé naděje — u popraviště otce jeho, na jehož krutou smrt přinucen byl se dívati pochopy Filippa V., krále španělského, jenž způsobem tak ukrutným hleděl utlumiti jiskru vzpoury na Sicilii. Bylť otec Astorgův hlavou strany, kteráž meče se chopila k uhájení needvislosti rodného svého ostrova.

Vypravuje se, kterak prý žalem stížený mladík po celé dni nehnul se od onoho místa hrůzy, až jej proslulá hraběnka Ursini-ová vrchní hofmistrně králové, na-

*) Jest to zajisté prazvláštním úkazem, že tento znamenitý mistr, jenž na české půdě zahynul, veškerou svou popularitu děkuje v první řadě českému skladateli Albertovi, jenž jej učinil rekem (v Německu) velmi oblíbené opery své. Podobný osud stihl neméně výtečného mistra Alessandra Stradellu o němž jakož i o jeho skladbách by nynější nevděčné širší obecenstvo zajisté velmi málo vědělo, kdyby jej náhodou skladatel Flotov nebyl učinil rekem, zajisté velmi zdařilé a a veselé své masopustní opery stejného jména. Pozn. red.

silím odvésti a do španělského kláštera „Astorgy“ dopraviti dala.

V tragickém osudu hlavně hledati lze pramen oné těžkomyslnosti, kteráž nad všemi jeho skladbami co černé chmůry se vznáší; naprosto ale vyloučena jest z prací jeho veškerá sentimentálnost, obvyklý to výraz tak zvaného „weltšmercu“ mnohých moderních komponistů vzdychálek. Nebylo to snad působením těsného ovzduší klidné jeho cely klášterní, že „z velkého bolu svého dělal písně pouze malé“, nýbrž byl to následek nevýslovných muk onoho okamžiku, kdy viděl padnouti šedou hlavu otce svého pod sekerou katovou.

Počátek jakož i konec života Astorgova temnou rouškou jest zahalen; vždyť neznáme ani pravého jeho jména, ježto král Filip rodinný jeho znak zničil i statky konfiskoval, čímž ovšem přišlo v úplné zapomenutí. Přijal později jméno „Astorgy“ dle kláštera, kde mysl jeho znenáhla se zotavovala po přestálé osudné ráně. Tomu ale nemohla zloba krále zabrániti, že syn odsouzencův dobyl si šlechtictví v umění, což zajisté člověku neméně dodává důstojnosti, než šlechtictví zděděné.

Podobně i o smrti mistra tohoto pramálo nám známo. Zemřel prý (kdy?) v některém z četných klášterů v Čechách.

* * *

Ze zátiší klášterního odebral se Astorga ke dvoru vévody z Parmy, kde žil zcela svému umění. Zde utvořil se milostný poměr mezi ním a dcerou vladaře, jenž nemálo se podobá tomu, jakýž Goethe ve svém „Tassu“ vylíčil. Vévoda dozvěděl se o věci té, poslal Astorgu do Vídně, kdež přijat byl vlídně císařem Leopoldem I., jenž hudby jsa velice milovným četnou vydržoval kapelu, a často pro studium kontrapunktu v hudbě zapomínal na „kontrapunkt“ politický.

Když tento za smutných zvuků své kapely (jak i byl poručil) zemřel, odešel Astorga z Vídně a po mnohá léta konal po Evropě cesty umělecké. Na veškerých dvorech knížecích vlídně byl přijat, a všude zanechal po sobě slavné jméno.

Do vlasti své se Astorga více nevrátil, ač v komposicích svých ji nikdy nedovedl zapřít. Tak jmenovitě v rondu jeho kantát „komorních“ ozývá se tu a tam nějaký nápěv sicilský v lehce plynoucím rytmu šestiosminovém, a v milostných písních jeho domníváme se slyšeti na mnoha místech barkaroly plavců sicilských, kteréž lehké vání vlažného větrku večerního po nesmírně hladině klidného moře roznáší.

Jedna z nejznamenitějších prací jeho jest „Stabat mater“ (také Pražanům ze zdařilé produkce u kapucínů v chrámě sv. Josefa známé.) Nápadným jest, že místo: „fac, ut animae donetur paradisi gloria“, komponoval v tonině měkké. Není-liž to hlas duše stísněné, která ani vzpomínkou na budoucí blaženost nemůže zapomenouti na nesčetné ty strasti, jakými Astorga byl stížen? A což ono: „Pertransivit gladius!“ Snad žádný skladatel bolestný dojem toho místa vyjádřiti nedovedl způsobem tak dojemným jako Astorga.

Basy v chromatickém postupu tu přímo mimoděk demonicky vystupují proti hlasům svrchním a uvádějí

nám na paměť, že také srdcem skladatelovým projel meč, kterýž životu otce jeho na vždy konec učinil.

Jiné skladby Astorgovy jsou: requiem, z něhož máme ale jen zbytky, a pak kantáty „a voce sola.“ Tyto kantáty ze starší doby bývají obyčejně souchotinářskými variacemi na slasti a strasti idyllické lásky: jako ne-skončený vzdech zamilovaného srdce, ocukrovaný samými trilkami a fioriturami. Vždy jest to táž lamentace oklamáného milence neb milenky v tonině molové, jížto následuje vyličení neskončeného „šťěstí lásky“ v tonině durové.

Ovšem zdá se nám taková kantáta být zastaralou, ba směšnou; u kantát Astorgových ale jichž tekst bohužel neváží mnoho, mile býváme překvapení tím žarem vroucí lásky romantické a veskrz vznešené, čímž ovšem nikterak není setřen se skladeb jeho ráz aristokracie, jevíci se v jakési přisnosti a mírnosti vroucím dechem oživených těch forem hudebních.

Tím vysvětluje se, že Astorga nepsal pro každého, (jako na př. současník jeho V. Müller, Vídeňák), ale jen pro ty, kteří dovedou se ponořit celou duší v hloubi poezie jeho.

Dodáváme ještě, že ctitelé Astorgovi před léty vydaly nejlepší jeho práci, „Stabat mater“, tiskem.

Z ciziny a Rakouska.

** *Z Vídně.* (Původní dopis.) Kultus genia Wagnerova a slavnost Bayreutská vyvolávají i u nás podniky ku prospěchu obou účelů. Tak se mimo dva spolky Wagnerovské — sestoupila společnost z členů dvorní opery, pí. Friedrich-Maternové, pak z pánů Labatta a Scaria sestávající, která si uložila přívržence a ctitele Wagnera z krahů vyšších seznámiti s „Nibelungy“. K prvnímu pokusu si jmenovaní umělci zvolili vstupní děj „Walkyr“. Na otázku, zdali, nehledě ani k takovému rozkouskovaní velkého dramatického celku, čtyřručním průvodem klavírním se zúplna a věrně duchu skladatelovu vyhoví, musí se, myslím, záporně odpovědět. Neboť skladatel položil za základ svého umělecky tvůrčího kreda polyfonní proud celého orchestru co nevyhnutelnou podmínku k porozumění vnitřního i zevnějšího účinku. Ač bylo dílo to až do nejmenších podrobností co nejpečlivěji nastudováno, ač pěvci a oba pianisté Sucher a Baumgartner se přičinili co možná nejjasnější rozhled v tomto uměleckém torsu podati, přece činil dojem práce Sisyfovy. Jak ze slov, tak z hudby prýstící se bohatý pramen pravdy, krásy a povstivosti nepřišel v podané nedokonalé formě k očekávané platnosti, tu i tam objevila se sice v části čistě hudební v neprostupné mlze trpytící se bludička, která však v okamžiku opět zmizela. Tudiž se předvedením takovým této části „Nibelungů“ nepodporovalo ni poznání díla co celku, ni jednotlivostí jeho, ni konečně zaměr Wagnerův, čelící k celkovému poznání svého velkého dramatu. — Prof. klavíru na konservatoři Antonín Door předvedl nám v jednom koncertě dvanácte nejpokročilejších svých žáků, z nichž veškerí objevili pravé hudební nadání. Na programu stál Seb. Bach s praeludii v d-moll a cis-dur s odpovídajícími fugami (z „woltemperirtes Klavier“), pak s chromatickou fantazií a fugou, Haendl s oblíbenými variacemi v e-dur. Chopin byl zastoupen nokturnem v f-moll, etudou v c-moll a jedním z „préludes“ v e-moll; Šumann posthumním scherzem a noveletkou, pak intermezzem v b-moll; Brahms variacemi na Haydnovo téma pro dva klavíry, pak uherskými tanci na 8 rukou. Doba nejnovější mimo Brahmsa zastoupena Lisztem (Mazeppa pro 4 ruce, transkripce polské písně od Chopina) a Tausigem (dvě koncertní etudy). Všechny tyto — až na Liszta a Tausiga — vkusně zvolené problémy našly od přednášejících velmi duchaplného rozluštění. Že zde nezastávám Liszta, plyne z toho, že jeho „Mazeppa“ jest původně „symfonickou básní“, tedy orchestrálně založen, nikoliv

však klavírně; a jak plnozvučně mistrné dílo toto v orchestru se vyjímá, tak vybledle, mlhovitě, krotce zní u výtahu klavírním. Koncertní etudy od Tausiga podávají báječně těžkou látku hře klavírní, v celku jest v nich však mnoho hluku pro nic za nic. — Sl. Paulina Fichtnerova, ze školy prof. Pirkherta, posledně žákyně Lisztova, vystoupila v samostatném koncertu. Program koncertu toho nechť čtenářům těchto listů podá obraz o rozsahu umění tohoto mnohostraně nadaného a co nejpečlivěji vzdělaného ducha hudebního. Byl pak program následující: sonáta v a-moll, op. 42 od F. Šuberta, pastorale a Capriccio od Scarlattioho, šest menuet od Beethovena, preludy čís. 1, 3 a 6, nocturno v h-dur op. 62 a etuda v f-dur od Chopina; Ländler z klavírní suity v g-moll od Raffa, v němž se sloh antický s moderním romantickým vzletem důmyslně snoubí; rozkošná „canzona“ z podobného obrazu od Fr. Liszta nadepsaného „Venezia a Napoli“. Korunu pak celku tvořila Lisztova transkripce na motivy z „Meistersingrů“. Paní Walterová vyplnila mezery písněmi od Brahmsa, Karla Grommanna, Hermanna, Graedera a Theodora Kirchnera, o nichž, až tiskem do veřejnosti se dostanou, šířeji promluvíme hodlám.

Dr. hr. Laurencin.

** Ve Vídni zemřel 12. ledna ředitel hudby baletní u dvorní opery a skladatel M. Strebinger, byv po 45 let členem jmenovaného ústavu.

** V Paříži se Lecocquova opereta „Dcera paní Angotové“ dne 21. února dávala již po 365. Dosud vynesla 1,519.112 franků, 60 cent. Toho tu ještě nebyvalo!

** Florentinský kvartet (Jean Becker a soudruzi) dokonal právě svou uměleckou cestu po Holandsku s ohromným úspěchem.

** J. Joachim koncertoval právě v křišťálovém paláci v Sydenhamu před vybraným obecenstvem, jehož přízeň razem si dobyl. Byl s nadšením pozdraven a hlučným potleskem odměněn. Dne 2. a 4. února koncertoval společně s pianistou Barthem v Královci sám pak bez průvodu přednesl Bachovu svitu a nezbytný — „dábelský trilek“ mistra Tartiniho.

** R. Wagnera „Lohengrin“ provozován byl s výborným úspěchem v Štokholmu. — I impressario Strakoš otevřel řadu svých představení v Novém Yorku v „Academy of Music“ „Lohengrinem“.

** P. Luccova nezpívá více v Havaně; jenom J. Murska vystupuje ještě, jen aby se sehnala gáže pro orchestr a sbor. Utěšené to poměry!

** „Société royale des Choeurs“ v Gentu provedla nedávno F. Servaise kantátu „Smrt T. Tassa“, následkem čehož jmenován byl p. Servais čestným členem oné společnosti a obdržel — ne samorostlý — ale zlatý věnec vavřínový darem.

** Zdravotní stav Jindř. Vieuxtempsa se poslední dobou tou měrou zlepšil že umělec ten své poděkování se z professury na konservatoři bruselské odvolal, ač si ještě na jistou dobu dovolenou vyžádal.

** V Bostoně zemřel mladistvý virtuos na housle, James Splaight z Anglicka, stár jsa teprvé — sedm let! Koncertoval v Spojených státech s úspěchem nemalým.

** Dr. Hanuš z Bülovů opustil Londýn, kde tolik slávy si získal, rozloučiv se s animovaným obecenstvem dne 9. února koncertem v St. Jameshall.

** Umělkyně na harfu, El. Jansenova, engažována jest k vlašské opeře do Londýna.

** *V Lipsku* dáván dne 19. února 16. koncert v „Gewandhause“ s tímto programem: Overtura k Shakespearovu „Richardu III.“ (Volkman); „Marfa“, koncertní scéna z Šillerova „Demetria“ pro soprán a orchestr (F. Hiller, rukopis), zpívala pí. Peška-Leuthnerová; e-mol koncert pro klavír (Chopin), přednesla A. Rilke-ova. Písně Reinekeho a A. Horna s průvodem piana, zpívala pí. Peška-Leuthnerová; Toccata a Giga (Scarlatti) a F. Lisztem parafrasovaná píseň při předení ze „Zakletého Hollandana“, hrála A. Rilke-ova; konečně řídil F. Lachner svou e-mol suitu č. 2. —

** Slovnítný pěvec *J. Stokhausen* za spoluúčinkování Žofie Löwe-ovy a pianisty *J. Röntgena* koncertoval dne 15. a 21. února v *Berlíně* s nesmírným úspěchem. —

** *Otázka kapelnická* u dvorní opery ve *Vídni* jest již rozhodnuta; p. *Sucher* Halévyho „Židovkou“ započal svoji dirigentskou činnost. —

** Oficiální orgán Mannheimského spolku Wagnerovského, „Mannheimer Journal“ sděluje, že provedení Wagnerovy trilogie Nibelungův v Baireutě jest pojištěno. Stavba divadla ale pro nedostatek peněz velmi zvolna pokračuje. Vida, nejsme sami!

** Dnem 10. února počala v *Brightonu* řízením prof. Kühna uspořádaná devítidenní hudební slavnost. Pouze od F. Mendelssohna mají se dvě oratoria: „Paulus“ a „Eliáš“, provést. —

** *Prof. A. Wilhelmi* hrál poprvé dne 20. února ve Frankfurtě n. M. s bezpříkladně skvělým úspěchem. —

** Komorním zpěvačkám *G. Stehle-ové* a *v. Mangstlově* udělil král bavorský Ludvíkovu medailli pro vědy a umění. Jak známo, opustí primadona Stehleova za příčinou zasnoubení svého mnichovskou operu. —

** *Ve Štětíně* pořádá *M. d. Parlow* symfonické, populární koncerty s programy velezajímavými. Tak v posledních koncertech provozována byla symfonická báseň „Leonora“ (Raff), charakterní obraz „Ivan IV.“ (Rubinstein), „lístek z památníku“ (R. Wagner; pro housle upravil Wilhelmi), předehra k „Sedmi krkavcům“ (Rheinberger), ouvertura k „Romeo a Julie“ (Schlottmann), „Nokturno“ (Bülow), ouvertura k opeře „Astorga“ (krajan našeho Aberta), entreakt z „Manfreda“ a ouvertura „slavnosti míru“ (Reinecke), a j. Chvály hodno, že brán tu zřetel hlavně k mistrům ještě žijícím. —

** *Z Lublaně*. (Pův. dop.) V posledním dopise (č. 45 l. r.) jsem podotkl, že se naše operní poměry v této sezóně znamenitě zlepšily. Naděje naše se též v každém ohledu vyplnila; uslyšeli jsme značné množství vzácnějších nám oper, buď dávno neb vůbec ještě nikdy zde nedávaných, a to skoro bez výjimky velmi slušně provedených. Kromě známých, již dosti zevšednělých italských oper stály na repertoiru: „Faust a Markéta“, „Čarostřelec“, „Tell“, „Veselé ženy Vindsorské“, „Židovka“, „Cikánka“, „Marta“, „Zbrojář“, „Don Juan“, „Figarova svatba“, „Robert ďábel“, „Hugenoté“, „Afrikánka“ — ano i ještě „Tannhäuser“ a „Fidelio“ se nám slibují. Však také řediteli *Kockému* nejvíce opery naplňují dům, jinak bývají, jako všude letos tak i zde, jak německá tak i slovinská představení (tato čtyřikrát měsíčně) slabě navštěvována. Jak jsem již vloni podotkl,

zaujímá z damského personálu operního paní *Schütz-Wittova* první místo. Tato rutinovaná zpěvačka s hlasem pro její stáří ku podivu zachovalým vyniká v každé úloze, jak ve zpěvu, tak ve hře, co síla první třídy; „Rechu“, „Seliku“ a j. zpívá s zápallem horoucím. jakož opět „Flutovu ženu“, „Zuzanu“ a j. rozmarem sozkošným. Auto pak její choť, p. kapelník *Witt* závodí s krajanem *Vaším*, p. kapelníkem *Delinem* o lavríny, přihází se ovšem sem tam v rozdělování úloh leč jakás zákulisní intrika, v celku ale přece tomuto dualismu děkujeme rozmanitost repertoiru, jak již podotknuto, i pečlivé provedení jak zpěvné tak i orchestrální části. Krajan *Vaší* sl. *Hronové* se následkem řečeného dualismu a následkem delší její nemoce (tyfusu) dostalo jen tři větších úloh, které slečna velmi hezky provedla, totiž ve „Faustu“, „Ernani“ a „Montecchi a Capuletti.“ Jejím krásnému hlasu bychom jen přáli, aby byl prost nehezkeho přetahování nižších tónů na vyšší (tak zv. francouzského portamenta), což je zvláště Mozartově kantiléně na ujmu. Perlou mužské operní společnosti naší je krajan *Váš*, p. *K. Chlumecký*, rodák Chrudimský. Umělec ten, ve všech kruzích zdejšího obecnstva velice oblíbený, jest zajisté vzácnou silou, jenž spojuje s hlasem ušlechtilým veškeré podmínky dobrého přednesu: výřečnost jasnou, výraz cituplný, hru promyšlenou, zkrátka pojmání každé úlohy se stanoviska hudebního i dramatického vždy uměleckých jeho cílů důstojné. Hned co „Mefisto“ vydobyl si jedním rázem krásným zpěvem i charakteristickou hrou přízeň veškerého posluchačstva (věztež, že zde loni v téže úloze vystoupil pohostinskou znamenitý *Scaria*!) Co „*Stadinger*“ musí vždy opětovati známou píseň s upomínkou na zvěčnělého *Lortzinga*, taktéž co „*Alban* dojemnou kavatinu v „*Cikánce*“. Pozoruhodné jest, že doposud v každé opeře byl zaměstnán, ano v „*Tellu*“ a „*Afrikánce*“ vždy dvojnásobně. Obecnstvo jej též při benefici co „*Bertrama*“ odměnilo bouřlivým potleskem a věnci. Srovněž znamenitým účinkem vystoupil též v slovinské „*Čitalnici*“ a v německém spolku. Však mu též každý prorokuje skvělou budoucnost, kteréž volaje srdečně „*Na zdar!*“ končím, bych příště Vám podal zprávu o koncertní sezóně.

Kronika zpěváckých spolků a hudebních jednot.

** *Druhá zábava „Hlaholu“ pražského* odbývá se dne 9. t. m. v sále ostrova *Žofínského* o půl osmé hodině večerní. Sdělujeme tuto podrobný program. I. 1. „*Kalendár a ne farár*“, sbor na slova *L. Čelakovského* (po slovensku) složil *Bohdan Bradský*, předn. „*Hlahol*“. 2. „*Brouk a růže*“, sbor, složil *V. J. Veit*, v překladu *J. Quise*, předn. „*Hlahol*“. 3. „*Cvrček a mravenec*“, sbor dle bájky *La Fontaine-ovy*, složil *K. Gounod*, v překladu *L. Quise*, předn. „*Hlahol*“. 4. „*Staří mládenci*“, komické dueto *J. Pauknera*, předn. pp. *J. Mošna* a *F. Koubek*. 5. „*Můj růženec*“, 6. „*Růžinko má drímej*“, sbory na slova *J. Kuchaře*, složil *K. Bendl*, předn. (poprvé) „*Hlahol*“. 7. „*Rekruta a fotograf*“, komická scéna, předn. pp. *J. Mošna* a *F. Koubek*. 8. „*Česká muzika*“, veselý sbor na slova *V. Háška*, složil *J. Lev*, předn. (poprvé) „*Hlahol*“. Mezi jednotlivými čísly bude hrát vojenská kapela cí. kr. pluku hraběte *Degenfelda* za řízení kapelníka pana *Knoblocha*. II. Taneční zábava.

* *Z Litomyšle*. V masopustním pondělku se nám vrcholí hudební sesona: zpěvácký spolek má svůj „příjem“ a rozloučí

se nadobýčejným způsobem se světem, aby spal spánek slyšů až zas do „Cecilie.“ Za toho spaní se mu obyčejně zazda o výletu; ale nikdy se neprobudí. Aby rozloučení nebylo příliš smutné, oznámí zároveň, že druhé oddělení zaujme taneční zábava. S bolestí jest pozorovati, jak co rok zábavy tak velkoušlechtilé v městech i větších ubývá, ba že veliká většina spolků zpěváckých docela umkla! — Bohužel, že i o našem spolku pověděti musím, jak co rok přes největší sebezapírání se a horlení ředitele síly ztrácí a klesá a už jen skutečně živoří. Staré síly se vytracují a nových nepřibývá. A přece jsou poměry města našeho tak neutěšené, že ztratíme-li spolek zpěvácký, lépe bude odstěhovati se na vesnici. Odchyluju se sice od látky; ale mně a každému příteli zábavy ušlechtilé více musí platiti otázka životní než jakákoliv opereta. Žádám tedy výbor nynější, sejde-li se aspoň jednou v roce k valné hromadě, aby svědomitě a rázně věci se ujal, počet zpěváků rozmnožiti hleděl a sám dobrým příkladem předcházaje, v údech horlivost budil, snad i na úvahu vzal, nebylo-li by nutno neb prospěšno, pravidelně sbor smíšený pěstovati. Příznějme se upřímně, že už letos byli bychom zamrzli, kdyby nebylo zde ochotných dam, které při zábavách skoro rozhodovaly. Po té úvaze sotva bych již dovedl v té prvé měkčí tonině pokračovati: stanu se tedy dnes nesrovnalým a krátce promluví o provedení operety Pihertovy „Šotek“. — Čím větší byly překážky, tím spíše musíme s „dobrou vůlí“ v popředí: a ta u nás plnou měrou platí všem, kdo účinkovali. Že ovšem partie tenorová v rukou barytonu, partie hlubokého basu taktéž, a sopranová v rukou altuse nalezala — jest věc zlá a věru odvážná tak, že by snadno „nejlepší“ vůle nestačila. Pan Veselík („Jakub“) šťastně si pomohl tu i tam mimikou a dobrou hrou, s nimiž na něj vždy lze spolehnouti. Pěkné, plné hlasy slečen Erbenovy a Kupeckých vůbec došly uznání: rozvinouti však ton v celé intenzivnosti a lahodě přáno bylo jen slečně prvé, poněvadž měla dle toho úlohu („Marta“). Nejvíce líbily se sbory jsouce živějšího a jarejšího rytmu a přednášeny celkem správně a chutě (jen soprán přezníval); pak terceto v druhém jednání. Určitosti větší docílilo by se, kdyby zpěváci měli ředitele a taktovku před očima. Může-li to býti v divadle velikém, proč ne u nás? I piano stálo by lépe na místě orchestru než za kulisami: hráč by lépe slyšel a nemusil by tak hřmotit! — Co se operety týká, nevyhoví dle mého zdání požadavkům zpěváckých spolků i obecnstva našeho úplně. My ovšem slyšeli ledacos jinak, než to v partitūře; tolik ale jisto jest, že by byl skladatel s větším úspěchem se potkal, kdyby se byl přidržel více melodického i rytmického živlu písně národní; tomu však p. Pihert nevyhověl, hledaje efekty mezi méně známými a tudý méně poutavými motivy operními. Mohlo by se ledacos i proti libretu a jednotlivým číslům namítati: končíme ale, aby se nedálo, že více než třeba odměřeným místem ctěného listu plýtváme.

—r—

* * Smíšený zpěvácký spolek „Beseda“ v Praze zahájil činnost svou roku 1874 valnou hromadou dne 2. března v místnostech „Měšťanské Besedy“ odbyvanou. Z výroční zprávy spolkové dovídáme se, že činnost spolku nebyla po celý rok taková, jakouž byl začátek ročníku sliboval. Návštěva zkoušek po spolkových prázdninách poněkud ochábnuvší, zlepšila se teprve na sklonku roku a záleží nyní na nově zvoleném výboru, by všemožně přičinil se o další vývin spolku. Spolek cítá mimo 9 čestných, 52 zakládajících a přispívajících členů, 66 členů výkonných. Za předsedu zvolen p. Dr. Klauďy, za jeho náměstka p. Bohdan Mourek, za sbormistra p. Fr. Pivoda, za místosbormistra p. Jos. Paukner. Výbor správní sestaven z pánů Kröschla, Lišky, Pössnera, Rosenkrance, Jana Starého, Sussmanna, a Wiedemanna. Do výboru dám zvoleny pí. Pössnerová, sl. Hálova, sl. Sladkovská, Baudišova, Kosáková a Markovská.

Zprávy z Prahy a z venkova.

* Proslýchá vždy určitěji zpráva, že k usilování několika osobností, jimž náš mistr Smetana není po chuti z důvodů zase jen osobních, tomuto úřadu prvního kapelníka naší opery má býti odejmut a na jeho místo povolán opět p. J. Mayer. Před osmi lety našli titěž lidé, že to s p. Mayerem nejde, nyní jej volají zase nazpět co svého spasitele! Což jest také ubohý Smetana, třebať byl nejčelnější náš mistr hudební, proti tomuto? — Jakou váhu má také veškerá jeho bohatá plodnost a činnost umělecká pro národ náš, neuznávají-li to augurové z „Hud. listů“ a jich pomocníci? — Hledíme zcela klidně vstříc událostem budoucím, věduce, že vše, co zbudováno bylo na klamu, vždy ještě samo sebou se přežilo. Jsmeť jen žádostivi, jakého se dostane Smetanovi uznání od vlasteneckého našeho družstva za to, že puzen jsa šlechtným vlastenectvím a chtěje sloužiti národu svému, opustil Švédsko, kde mu kynula budoucnost nejskvělejší!

* *Koncerty.* Rozpoutané vlny nynější saisony koncertní rostou rapidněji než kdy jindy a strhují klidné dosud obecnstvo naše v kouzelný svůj vír, takže valem putuje v zasvěcená muzám hudebním místa. V tomto témdnu byl výhradně sál ostrova žofínského hlavním jevištěm nynějšího ruchu hudebního: výroční koncert pro právníky, koncert p. Breitnera i slečny Krebsovy ve spolku s p. Grützmachrem, vše to odbýváno v rozsáhlých těch místnostech s výsledkem nad vše očekávání skvělým.

Prvně jmenovaný koncert náleží sice dle jména v kategorii „dobročinných“ jež jak známo, mají ode dávna zvláštní privilej na program co nejchatrněji sestavený; však dle živé skutečnosti řadí se tento dobročinný koncert velmi důstojně k nejvybranějším koncertům samostatným. Ovšem jest to v první řadě zásluhou prof. Jonáka, jehož vkus umělecký každoročně v pražském obecnstvu nalezá zaslouženého uznání. Soudný tento pořadatel volí nejen program zajímavý, novinkami kořeněný, nýbrž snaží se všemožně, aby získal též takové síly výkonné, jež jsou s to, aby vzbudily živý interes i v nejvyšších kruzích koncertního obecnstva zdejšího. Mezi umělecké síly, jež zvláštní přitažlivou mocí na obecnstvo pražské vždy působiti dovedou, náleží v pravdě na slovo vzatá umělkyně v oboru pěveckém slč. Emilie Bubeníčková a opět musíme přiznati zásluhu p. pořadatelů za to, že se mu poštěstilo získati umělkyni, která ač miláčkem zdejšího obecnstva, předc v zátiší klidném bez známky veřejného života v středu našem vytrvati dovede. Tentokráte nás překvapila v programu naznačenými třemi rozkošnými písněmi („au printemps“ od Gounoda, „das Fischermädchen“ od Meyerbeera, „česká národní píseň“), k nimž připojila ještě na hlučnou žádost obecnstva animovaného půvabnou jednu píseň krajana našeho dr. Mayera. Že oblíbená pěvkyně i tentokráte v pravém smyslu slova bouřným potleskem a nadšeným voláním obsypána byla, není ani tak důkazem vítězství jejího vystoupení, jako spíše okolnost ta, že obecnstvo se

zdálo od písně k písni, čím dále tím více s její zvláštní individualitou se assimilovati. Zvláštním jest to věru úkazem, že zpěvná přednáška slečnina nesmí býti ani rozlišována od dojmu, jež působí na obecnostvo neodolatelně celý její poetický zjev.

Litovati věru musíme, že umělkyně, jež honosí se takovým stupněm vzdělání odborného i povšechného, ukrývá se zrakům obecnostva našeho v hrdé samotě.

Dalším pozoruhodným zjevem bylo dvě sester umělkyň, z Vídně, jež hojných sobě dobyly rázem sympathií v městě našem. Slečny Marie i Terezie Seydlov y prošly důkladnou školou a činí zajisté mistrům svým Epsteinovi a Hellmesbergovi všechnu čest. Zvláště houslistka slč. Terezie dobytá takřka již prvním krásným tahem smyčce svého útokem přízně veškerého obecnostva. Hrála Vieuxtemp-sův d-moll koncert pro housle a co poslední číslo bohatého programu toho „Melancholie“ od Hellmesbergra. Kdo zná onu prvnější ze jmenovaných skladeb uznati musí, že tu zapotřebí nejen obratného, nýbrž i mohutným tonem vládnoucího virtuosa, mají-li se čiperné fioritury houslí solových zřetelně prodrati těmi mohutně téměř symfonicky rozbouřenými vlnami průvodu orchestrálního. Pakliže vyřkneme, že slečna vítězně opanovala situaci choulostivou, tož podali jsme výrokem tímto spolu plnou chválu jak o technické dokonalosti tak i o bohatém duševním nadání slečnině. Že jí kyne budoucnost nejskvělejší, to slyšela slečna zajisté již z mnohých úst; za příznivých okolností poučí nás zajisté blízká budoucnost o trvalé ceně tohoto vzácného zjevu mezi ženskými virtuosy na housle doby naší. Sestra její, virtuoska v oboru klavírním, bojovati musela s mnohými obtížemi než se jí podařilo rozehráti poněkud obecnostvo. Hrála e-moll koncert od Chopina s dobrým v celku pojmutím, však poněkud s nesměle zastřeným a nerozhodným úhozem. Lépe se jí zdařila Šumanova „romance“ (fis-dur) a Silesova čiperná „gavota“; „Valse caprice“ od Rubinsteina, jež náleží mezi skladby tohoto mistra méně šťastné, hrála opět s poněkud křehkým úhozem, však podařilo se jí vzdor tomu přec v závěrečné frázi náhlým vzplanutím ohnivého temperamentu svého obecnostvo k potlesku strhnouti.

Obor pěvecký zastoupen byl ještě slč. M. Cachovou, jež přednesla s úspěchem dobrým oblíbenou piecu koncertní „Recitativ a arie“ z „Rinaldo“ od Haendla; hlas mladistvé této pěvkyně (vyslovený alt) honosí se bez odporu přirozenou zvучností a krásnou barvitostí; a jisto jest, že za dalšího rozumného vedení státi se může slečna silou v uměleckém světě velevítanou. Koncert byl otevřen rytmickým živlem svým intresantní Spontini-ho ouverturou ku zpěvohře „Ferdinand Cortez“, již provedl orchestr německého divadla za vůdcovství p. Tauwitze dosti slušně.

„Finis coronat opus“, t. j. o tom nejznamenitějším, co nám program koncertu právnického přinesl, slušno promluvití naposledy. Příznávám se upřímně, že mne dosud ze skladeb p. ředitele Skuherského,

s nimiž popřáno mi bylo se seznámiti, nic tak mohutně, tak hluboce nedojalo, jako tato s nadšením psaná jeho orchestrální fantasie dle Máchova „Máje“ koncipovaná. Skladba tato byla vším právem hlavním těžištěm a nejskvělejším ohniskem celého toho bohatého programu a dojistá by zasluhovala, aby podrobněji ve zvláštním širším samostatném článku byla probrána, tak aby všechny její krásy tím patrněji na světlo vystoupily. Celek založen jest na dvou hlavních motivech, jež táhnou se v ladném střídání co zlaté prouhy hudebního myšlení celou skladbou. Hned s počátku programovitě se objevují dva motivy těsně za sebou a stojí v čele skladby takřka co index, naznačující obsah následujícího propracování skladby celkové. První z motivů charakteru mužně rozhodného objevuje se v lesních rozích a budí v nás temné jakés tušení, že sobě as skladatel obral za pozadí malby své lesníromantickou krajinu; druhý pak motiv jest neskonale něžný, touhyplný, výrazný to motiv lásky. Z počátku rozprádá se exposice motivu prvního, z něžž se postupem vyvine širší motiv rytmu energičtějšího a předvádí nám před zraky naše hrdinného lesův pána; na vlnách rozbouřeného tohoto motivu vynoří se náhle motiv lásky jen ve dvou taktech, aby ihned na to zahalen byl jasný tento slunce papršek bouřnými chmúrami rekovného motivu, jež krásné v immitacích celého orchestru proveden, zaznívá věru co stonásobná ozvěna pustých skál a divokých roklí lesních. Hlavní váha celé skladby té spočívá na střední větě (andante) kdež pokochá se mysl naše na několika světlých milých okamžicích i objeví se nám tu náhle překrásná kantilena provedena klarinety, jímž odpovídají první housle v průvodu harfy a sice motivem lásky, jež jest tu široce rozveden a stupňuje se tropicky rozvášněným proudem (zvláště od 15. taktu andante) k stupni nejvyšší rozháranosti citu. Ještě jednou objeví se rekovný motiv „pána lesův“, načež za ním se zachvívá v temné barvě přidušeného tonu rohu anglického co beznadějný vzdech motiv lásky. Po té pianissimo děsným pizzicatem v basech ozývá se z dálky smuteční pochod, provázející hrúho lesův pána — na popraviště. Pochod se stupňuje v mohutné instrumentaci a bohaté, příšerně jásavé figuraci nástrojů smyčcových k nejvyššímu vrcholí rozbouřeného orchestru; v tom zasyčí v největší bouři té harfa ostrým glissando po dvou taktech, jako když rozšvihne katův meč vzduch sténající děsná rána tamtamu zahučí, vír bubnu temně zasténá jako chrapot smrtelný — pauza plná úzkostného překvapení, v níž není v obecnostvu napjatém ni dechu slyšeti — a celek končí zlomeným motivem lásky v žalné kvílícím hoboji v průvodu přidušených akordů čtyř lesních rohův. Jest to pravou rozkoší probíratí se v takové partituře, v níž vládne čistě thematická a při té nejmohtnější kombinaci polyfonické předc tak mistrovsky průhledná práce. Každý motiv je dle idey poetické přiměřeně vyvinut, často se v zevnějších tvarech mění, však předc nepostrádá původního typu svého. Harmonický jakož instrumentální živel jest z doby nejmo-

dernější. Tak poetický tvůrčí duch, jakým je v oboru hudebním Skuherský, neměl by beztoho úzce vyměřený prázdný svůj čas obětovati suchým a zastaralým tvarům hudby chrámové, nýbrž měl by všechny své nejlepší síly tomuto genu hudby instrumentální věnovati — zde pokvete mu zajisté zdar a štěstí. Aspoň tato nová skladba Skuherského radí se bez odporu k nejlepším pracím Lisztovým z oboru básně symfonické!

Dovídáme se, že v příštím koncertu pro filosofy české bude tato vzlezajímavá skladba Skuherského opakována — upozorňujeme na ni naše umění milovné obecnostvo.

O koncertu Breitnerově, jakož i o společném koncertu sl. Krebsovy a cellisty Grützmachra promluví v budoucím týdnu po dalších koncertech, jež zamýšlejí zde uspořádati zmíněné ty síly umělecké.

X.

* *Frant. Hauser*, majitel hudeb. ústavu v Praze, vydal vlastním svým nákladem dvě skladby v lehkém slohu pro nejtěplejší mládež: „polonéz“ pro 4 ruce a „polku mazurku“ pro 2 ruce, kterouž z ohledů instruitivních lze doporučiti.

* *Musica sacra*. V neděli dne 22. února provedena byla poznovu v chrámu sv. Vojtěcha za osvědčeného všestranně vůdcovství tamnějšího ředitele kůru p. prof. Jos. Foerstra gregoriánská mše s překrásnými vložkami od Palestriny, Witta a Foerstra. Hlavní pozornost naši na se obrátila nová skladba domácího skladatele našeho Jos. Foerstra, jež provedena byla po pozdvihování s precizností a průhlednou dokonalostí u provádění všech i nejjemnějších odstínů u tak sevíčeného sboru, jakým se nyní kůr sv. Vojtěcha honosí, obvyklou. Jak se dovídáme, hodlá nyní rada městská učiniti návrh při arcib. konsistoři, aby byl z důchodů kostela sv. Vojtěcha povolen potřebný náklad na udržování stálého sboru pěveckého ku dalšímu pěstování zpěvu gregoriánského. Jest to vskutku potěšitelným úkazem, že především z této strany dochází uznání zaslouženého muž, jenž radou i skutkem podporuje znovuoživení pravé hudby církevní a kráčí v čele českých skladatelův v produkci z tohoto oboru literatury hudební. Zmíněná jeho nová skladba „O salutaris hostia“ jest práce výtečná v slohu lehkém, pro venkovské kůry přístupném a jak se samo sebou rozumí v slohu čistě církevním psána. Redakce našeho listu vyjednává nyní s ctěným skladatelem o postoupení skladby té i doufá, že v budoucí příloze novinkou touto z oboru čistě církevní hudby odběratelům svým, kteří o hudbu církevní se interesují, valně se zavděčí. —

* *Z českého divadla*. Nedávno v život uvedená škola operní při českém jevišti rozkvétá neustále utěšeněji. Hlavní váha tu ovšem spočívá na daleko četnějším oddělení dámském a tu nejen síly pokročilejší (z nich vynikají slečny: Kučerova, Roubalova, Čechova), jež na počátku školního běhu vřaděny byly hned do ročníku druhého a třetího, nýbrž i začátečnické síly z prvního ročníku, při nichž na počátku o vývinu hlasu a rutině herecké nemohlo býti ani řeči, učinily nový pokrok v tak úžasné míře, že ředitelstvo na to pomýšlí,

aby ještě v letošní saisoně operní provedeny byly s mladistvým tímto personálem s a m o s t a t n é p r o d u k c e, při nichž by se též první ročník, kdež zvláště vynikají slečna Krojsova, Bínova a Smetanova, v plném počtu zúčastnil. První produkce má býti sokromá (jen před družstvem divadelním a pp. referenty), druhá pak po případě souhlasu povolanych znalců, veřejná. Pro toto představení určeny budou výňatky z následujících oper: „Braniboři“, „V studni“, „Orfeus“ a „Čarostřelec“. Snahy obětovné všech tu zaměstnaných sil vyučujících, zasluhují chvály neobmezené. Ústavu takovému, jenž v zárodcích svých již takými výsledky se vykážati může, kyne bez odporu krásná budoucnost.

* *Sl. Boschetti*ova, člen [divor. divadla vídeňského, získána jest pro tři pohostinské hry na našem jevišti a vystoupí poprvé co „Markétka“.

* III. *Filharmonický koncert* odbývá se v neděli dne 8. března o polednách v sále žofinském s tímto programem: 1. „Dozvuky Ossianovy“ — N. Gade — 2. „Paní Mab“ symfonický obraz — H. Berlioz — 3. „Okeán“ symfonie A. Rubinsteina.

— *Z akademického spolku*. Knihovna hudebnin akad. spol. počíná utěšeně zkvétati. Co dárce laskavé jest nám tentokráté jmenovati p. kapelníka A. Čecha, který daroval akad. spolku dvě Süßmayerovy opery, p. J. Fromanna, jenž zaslal svoji skladbu klavírní: „Hlasy z luhů českých“, velký to směr z českých národních písní, pak p. P. Krejčího, tech. a J. Čápa. Nejmenovaná věnovala spolku akad. pěknou sbírku hudebnin, většinou skladby to našich skladatelů, jako čtvero-zpěvy K. Bendla, dvojsbor L. Procházky „Vlasti“, písně z rukopisu Královédvorského, komponované Lad. Želinským, skladby P. Křížkovského atd. Přejeme akademickému spolku v tomto směru příznivců co nejhojnějších.

* *Z Pardubic*. (Pův. dopis.) Od posledního dopisu v prosinci r. m. nastala v koncertních produkcích zdejších stávka devítinedělní, způsobená světohybným masopustem. Hudba koncertní přinucena na čas ustoupiti sokyni své, jakkoli nerovné, přece vždy ještě oblíbenější, myslím hudbu taneční. Průběhem kalendářním nastal obrat. Rej masopustní poutichl, hudba koncertní opět uvedena na denní pořádek pospolitého života zdejšího. Dne 22. t. m. odbývá na slovo vzatou pianistkou pí. B o ž. J a h n o v o u za spoluúčinkování sl. H. Krausovy a Fanny Vaňkovy, pp. prof. G. Heše, Z. Wintera, J. Řeháka a P. Militkého s pěveckým sborem studujících koncert, jehož výnos věnován na opravu varhan ve školním chrámu Páně. Vyznáváme, že vyskytující se na programech koncertních poznámka „Výnos věnován atd.“ s hlediště uměleckého činí na nás dojem za umírnění kritiky se přimlouvající. V případě, o němž píšeme, důmínka taková byla na prosto lichou. Koncert ve všech částích a každým směrem poskytoval téměř obraz dovršené krásy umělecké. Zahájen efektním sborem L. de Rillé „Před přístavem“ a pendentem jeho „Návrat rybářů“ v druhém oddělení skončen. Provedení obou čísel sborem studujících, řízeným P. Militkým, vydařilo se výborně; byltě výkon tento prvním jich výstupem na palčivém podiu síně koncertní. Malé distonaci v čísle prvním bylo snad lze vyvarovati těsnějším sevřením polokruhu. S úspěchem rozhodným od téhož sboru junáckého na konec prvního oddělení zpívána „ballada o zamilovaném žabci“ od R. Genée-a a na konec

II. oddělení po bouřlivém potlesku mimo program přidán P. Křížkovského znárodnělý „Odpadlý od srdce.“ Co číslo druhé stkvěly se v oddělení I. písně Šumanovy, v II., moravské, upravené drem. Javůrkem. Oboje našly v prof. Winterovi interpreta důstojného. Nepamatujeme se, že bychom a dlouhý čas byly se setkali s tak vzácným i tak dobře upotřebeným fondem hlasovým i s takou bedlivostí v šetření poetického pelu každého i slova i zvuku posluchačstvu podávaného. Takováto pieta v přednášení zvláště prostých písní národních nemine se dojmem velikým, kterýž i přiměl výtečného pěvce, že mimo program zapěl ještě prostomilou „Žezulku“. Nepřejeme sobě leč, aby p. profesor v tremolu sobě uskrovnil, podáváje hlas svůj v plném lesku krásy jeho přirozené. V čísle třetím oddělení I.: Šubrtův „Poutník“ spracováním Lisztovým a „Polka koncertní“ od A. Rubinsteina, pak v čísle prvním oddělení II.: Fantasie s průvodem druhého piana od J. N. Hummela a v téhož oddělení čísle pátém: „Při předení“ od R. Wagnera, vzdělaná od F. Liszta, osvědčila se pořadatelkyně koncertu pí. B. Jahnová opět co proslavená již veličina v koncertní hře na piano. Znamenité její umění vrcholilo se v leskuplném přednesu divukrásné Wagnerovy „přádelní“, v vkusném pointování koncertní polky Rubinsteinovy, pak v skvělé technice a přejemném úhozu, obdivovaném ve fantasii Hummelově. Zdá se nám však, že vybledlá poněkud skladba Hummelova na újmu byla jednotlivosti vybraného jinak programu časového. Podobně máme za to, že Lisztova transkripce Šubrtova „poutníka“ vymáhá hřmotnější síly, než jakové schopny jsou kulaté a kypré tvary paninské. V čísle čtvrtém obojího oddělení vystoupila sl. H. Krausova. Zpívala hláskem čistým, všeho umělkování prostým čtvero písní povah různých: Arii Fidesy od H. Meyerbeera, „Hněv“ od Kavana, „Jarní“ od Gounoda, a „Pijáckou“ od G. Donizettiho. Že ve všech těchto písních uhodila na pravou náladu a posluchačstvo ve svůj proud citový strhla, svědčí o dokonalém pojmání a vřorném ztlumočení skladeb dotčených. Toliko bachantická píseň Donizettiho, zdá se, že žádá mocnějšího rozvášnění. Velezajímavou pro venkov novinkou bylo číslo páté oddělení I.: Dvě ballady: „Uprchlíci“ od P. B. Shelleye a „Jarmila“ od B. Hebbela, melodramaticky spracované R. Šumannem. Tonomalbu až do nejmenších podrobností mistrně na pianě provedla pí. B. Jahnová. Recitativní část téhož čísla a deklamaci básně Puškinovy „Dva bratři“ převzal prof. G. Heš se zdarem znamenitým. Slova jeho v nitru nejhlubším procítěná a s opravdivostí živoucí pronešená podobala se věštibám, nechť tak díme vítězovým, tudíž i výkon jeho nelze pokládati za vedlejší jen štafáži krásného večera koncertního, leč za zláštní velezdařilý koncert svého druhu. Přáli jsme si toliko větší intenzivnosti hlasu, aby každé ze slov jeho v posluchačstvu plné platnosti si bylo dobylo. V průvodu na piano s dokonalostí znaleckou střídali se i sl. Fanny Vaňkova a prof. J. Řehák. Koncert byl čteně navštíven, výkony účinkujících vyvolaly za každým číslem chválu hlučnou; arrangement koncertu byl vzorný. Počato razem hodiny stanovené, číslo k číslu řadilo se bez průtahu, program jak ze zprávy zřejmo bohatý, ve dvou hodinách úplně

vyčerpán. Končíme přáním, aby koncertistka pí. Jahnová, o rozkvět hudby ve městě zdejší i ve vřkolí veleza-sloužilá, nevzpomínajíc přestálých z koncertu a pořádání jeho klopot svým časem opět zavázala si nás k dikům za tak vznešený požitek umělecký.

Česká zpěvohra. 1. břez.: „Hugenoti“ 3. břez. „Svatojanské proudy“ (benefice slč. Sittovy) 5. března „Svatojanské proudy.“

Reprise „Hugenotův“ byla co do celkového dojmu zaokrouhlenější a vytríbenější prvního představení. Vedle celkem zdařilého výkonu slč. Parsovy vynikali zvláště pp. Čech co „Marcel“, Lev co „Nevers“ a Souček co „Raoul“ velmi prospěšně; zvláště posledně jmenovaný pěvec ovládal s neobyčejnou vytrvalostí a silou hlas svůj až na konec představení a dle sil svých přispěl všemožně ku jasnější fisiogonii onoho večera. Slč. z Ehrenbergů byla silně indisponována. Mnohem živějšího interesu vzbudila Rozkošného zdařilá operní práce „Svatojanské proudy.“ Směšným jest to zajisté počínáním vřadovati tuto operu podobně jako opery Šeborovy v kategorii „oper národních“; vždyť sám pan skladatel musí doznati, že ni deklamací, ni částí melodickou čistě českou ani nechtěl v opeře své reusirovati; nýbrž chtěl dle všeho zdání napsati operu v oblíbeném v obecenstvu širším stylu Gounodovském, — a to se mu zajisté, hledíme-li na práci tu ze stanoviska francouzského komponisty, zajisté podařilo. Kdo však tuto dle vzoru francouzského komponovanou operu pojmenovati se odváží operou národní — živí obecenstvo pouze planými frázemi. Dílo toto zvolila si oblíbená všim právem umělkyně naše slč. Sittova ku své benefici a provedla nemálo choulostivou úlohu „Julie“ se vší možnou rutinou v části pevecké a s rozvahou i dokonalým promyšlením v části herecké. Celá postava této hlavní rekyne opery nedá se tak snadně v určité charakteristických rysech provésti, poněvaž charakteru tu žádného vlastně při ní není, ba i bezkarakternosti se jí nedostává — ona není ničím jiným, než mlhovou, libretistou ledabylo stvořenou, bez života. Příznáváme se, že slečna beneficiantka se zdarem si počínala, takže mnohou temnější stránku partie své nad vodou udržeti dovedla, začož byla častěji bouřlivou pochvalou obecenstva odměněna. Obligatní uvítání s věnci se strany obecenstva při prvním se objevení na jevišti, rozumí se, že při oblíbenosti slečnině nescházelo. Výkony ostatních spoluúčinkujících zejména rusalky slč. Vávrový, jakož pp. Součka, Lva i K. Čecha byly celkem zdařilé. Šířeji o nich promluví při nejbližší reprisi.

Listárna redakce.

P. L. D. Ch. zde. Bez průvodu klavírního nelze nám o dvojzpěvu Vašem žádného úsudku pronésti. Jen tolik již nyní Vám říci můžeme, že nezdáte se býti sám zpěvákem, jinak byste na tenoristu nežádal takové nemožnosti.

P. dopis. v Lit. — Použili jsme. Srdečné díky.

K dnešnímu číslu přiložena jest III. příloha hudební: Dvě klavírní skladby: 1. „První milování“ slož. Max. Konopásek. 2. „Motýlkové“ (z památních lístků) slož. J. Nešvera.